

195

ZARZĄDZENIE Nr 25/MON MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 29 sierpnia 2006 r.

w sprawie organizacji studium wojskowego i programów zajęć wojskowych studentów wyższych szkół morskich

Na podstawie art. 95 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 i Nr 277, poz. 2742, z 2005 r. Nr 180, poz. 1496 oraz z z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie określa organizację studium wojskowego oraz program zajęć wojskowych studentów wyższych szkół morskich.

§ 2. Organizację studium wojskowego wyższych szkół morskich określa załącznik Nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Program zajęć wojskowych studentów wyższych szkół morskich stanowi załącznik Nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Traci moc:

- 1) zarządzenie Nr 44/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 września 1992 r. w sprawie programu zajęć wojskowych studentów wyższych szkół morskich (Dz. Rozk. MON, poz. 42);
- 2) zarządzenie Nr 29/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 lipca 1993 r. w sprawie organizacji studiów wojskowych wyższych szkół morskich (Dz. Rozk. MON, poz. 37).

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

w porozumieniu
Minister Gospodarki Morskiej: *R. Wiechecki*

Minister Obrony Narodowej: *R. Sikorski*

Załączniki do zarządzenia Nr 25/MON
Ministra Obrony Narodowej
z dnia 29 sierpnia 2006 r. (poz. 195)

Załącznik Nr 1

ORGANIZACJA STUDIUM WOJSKOWEGO WYŻSZEJ SZKOŁY MORSKIEJ

1. Studium wojskowe jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną akademii morskiej powołaną do organizowania i realizacji programu zajęć wojskowych ze studentami studiów dziennych.
2. Studium wojskowe składa się z zakładów (cykli) przedmiotowych, skupiających nauczycieli akademickich i instruktorów prowadzących zajęcia wojskowe z określonego przedmiotu (grupy przedmiotów).
3. Zakłady (cykle) przedmiotowe powołuje rektor w ramach określonego etatu studium wojskowego w zależności od prowadzonych kierunków kształcenia w uczelni.
4. Stanowiska przewidziane do obsadzenia przez żołnierzy zawodowych określa Minister Obrony Narodowej.
5. Nauczycielami studium wojskowego są żołnierze zawodowi wyznaczeni do pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowiskach służbowych w instytucjach cywilnych, inni żołnierze pełniący czynną służbę wojskową oraz pracownicy.
6. Studium wojskowe – jako jednostka organizacyjna uczelni – podlega bezpośrednio rektorowi akademii morskiej.
7. Na czele studium wojskowego stoi kierownik studium, który jest przełożonym całego stanu osobowego studium wojskowego i studentów odbywających zajęcia wojskowe.
8. Kierownik studium wojskowego w stosunku do podległych mu żołnierzy jest przełożonym dyscyplinarnym.
9. Kierownik studium wojskowego w sprawach dotyczących prowadzenia zajęć wojskowych podlega rektorowi akademii morskiej.
10. Tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w studium wojskowym oraz zasady ich podległości z tytułu pełnienia zawodowej służby wojskowej określone zostały w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750 z późn. zm.).
11. Stanowiska przewidziane dla pracowników ustala się oraz zatrudnia się osoby na tych stanowiskach na zasadach i w trybie przewidzianym dla pracowników szkół wyższych.

Załącznik Nr 2

RAMOWY PROGRAM ZAJĘĆ WOJSKOWYCH STUDENTÓW WYŻSZYCH SZKÓŁ MORSKICH

Spis treści

	str.
A. Cel zajęć wojskowych w studium wojskowym Wyższej Szkoły Morskiej oraz ustalenia organizacyjne dla jego wykonania	4
B. Ogólny podział godzin zajęć wojskowych w studium wojskowym wyższej szkoły morskiej	5
C. Podział godzin na działy i przedmioty nauczania na kierunkach kształcenia	6
D. Tematyka przedmiotów nauczania w studium wojskowym wyższej szkoły morskiej	8

A. CEL ZAJĘĆ WOJSKOWYCH W STUDIUM WOJSKOWYM WYŻSZEJ SZKOŁY MORSKIEJ ORAZ USTALENIA ORGANIZACYJNE DLA JEGO WYKONANIA

I. Cel zajęć wojskowych

Celem jest przygotowanie studentów do wykonywania obowiązków na zajmowanych stanowiskach służbowych na statkach i w portach w sytuacji zagrożeń militarnych i niemilitarnych, podczas działań bojowych i w warunkach klęsk żywiołowych oraz kształtowanie cech przywódczych i organizatorskich niezbędnych do funkcjonowania w tych warunkach. Przygotowanie kadry kierowniczej dla administracji państwowej i samorządowej na stanowiska związane z obronnością państwa, a także jako rezerw osobowych dla potrzeb Marynarki Wojennej (MW).

Powyższy cel osiąga się poprzez:

- dobrą organizację, wysoki poziom merytoryczny i dyscyplinę zajęć oraz sprawną realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego,
- aktywność kadry dydaktycznej w dążeniu do profesjonalizmu w wykonywanym zawodzie,
- wykorzystanie wszelkich dostępnych środków i sytuacji do umacniania pozytywnej motywacji do osiągania wysokich wyników w szkoleniu,
- wszechstronną analizę i obiektywną ocenę procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz wysoki poziom wymagań uzasadnionych celami szkolenia,
- wszechstronne wykorzystanie dostępnej bazy szkoleniowej oraz tworzenie sytuacji szkoleniowych wymagających podejmowania decyzji z uwzględnieniem różnych aspektów taktyczno-technicznych współczesnego pola walki,
- współpracę z jednostkami organizacyjnymi uczelni w zakresie koordynacji działań organizacyjnych.

II. Ustalenia organizacyjne

1. Studium wojskowe wyższej szkoły morskiej, planując realizację programu zajęć wojskowych:
 - 1) opracowuje programy nauczania dla określonych kierunków kształcenia (precyzując w nich cele i zadania, wskazówki organizacyjno-metodyczne, tematy i zagadnienia oraz ich treści w poszczególnych przedmiotach);
 - 2) dokonuje odpowiedniej korelacji międzyprzedmiotowej z programem kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz korelacji tematycznej w poszczególnych działach szkolenia.
2. W celu przystosowania treści programu do kierunku studiów w danej uczelni, zezwala się kierownikowi studium wojskowego na wprowadzenie zmian godzinowych i tematycznych w poszczególnych działach szkolenia.
3. W zależności od możliwości szkoły wyższej zajęcia wojskowe mogą być prowadzone systemem zajęć jednodniowych raz w tygodniu lub w innej formie zapewniającej pełną realizację programu nauczania.
4. Realizację programu zajęć wojskowych poprzedza się podziałem organizacyjnym studentów na zespoły wydziałowe oraz grupy szkoleniowe w składzie nie większym niż 25 osób.
5. Wykłady, seminaria, ćwiczenia i repetytoria planuje się i prowadzi w składzie grupy szkoleniowej. W zależności od potrzeb zezwala się na łączenie grup szkoleniowych w przypadku, gdy posiadane przez studium wojskowe warunki lokalowe oraz ilości sprzętu i innych pomocy na to pozwolą.
6. Odpowiednio do warunków istniejących w danym garnizonie dąży się do optymalnego uprządkowania zajęć wojskowych wykorzystując do tego celu bazę szkoleniową jednostek wojskowych garnizonu oraz urządzenia techniczno-obronne portu.
7. Do prowadzenia zajęć z wybranych tematów specjalistycznych można angażować żołnierzy zawodowych spoza studium wojskowego, a w szczególności specjalistów z komórek i jednostek organizacyjnych Marynarki Wojennej.
8. Tok nauczania organizuje się i zaliczenia semestrów dokonuje się w oparciu o obowiązujący regulamin studiów w danej uczelni. Realizację całości programu nauczania kończy się egzaminem.

III. Ustalenia metodyczne

1. Proces dydaktyczno-wychowawczy w studium wojskowym, powinien zapewnić osiągnięcie zakładanych celów szkoleniowych oraz przebiegać zgodnie z zasadami kształcenia (nauczania).
2. Założone cele kształcenia należy osiągnąć poprzez:

Załącznik Nr 2 (cd.)

- 1) wzorową, stojącą na wysokim poziomie organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego;
- 2) umiejętne i racjonalne łączenie nauczania teoretycznego i praktycznego;
- 3) tworzenie wśród kadry dydaktycznej i studentów – uczestników procesu dydaktyczno-wychowawczego, atmosfery zaangażowania i wysokiej dyscypliny szkoleniowej.

3. W procesie nauczania należy preferować formy i metody aktywizujące studentów, kształtujące umiejętności samodzielnego myślenia oraz wdrażające do praktycznego działania.

B. OGÓLNY PODZIAŁ GODZIN ZAJĘĆ WOJSKOWYCH W STUDIUM WOJSKOWYM WYŻSZEJ SZKOŁY MORSKIEJ

Lp.	Dział szkolenia	Liczba godzin
1	Szkolenie ogólnowojskowe	84
2	Szkolenie ogólne	44
3	Szkolenie specjalistyczne	187
4	Razem	315

D. TEMATYKA PRZEDMIOTÓW NAUCZANIA W STUDIUM WOJSKOWYM WYŻSZEJ SZKOŁY MORSKIEJ

1. Szkolenie ogólnowojskowe

1.1. Szkolenie taktyczne

Charakterystyka współczesnej walki oraz sposoby jej prowadzenia. Bezpieczeństwo i obronność Rzeczypospolitej Polskiej. Ogólne zasady prowadzenia działań taktycznych. Znaki i skróty stosowane na mapach i szkicach. Ogólne informacje o mapach topograficznych. Organizacja i uzbrojenie pododdziałów wojsk własnych oraz armii państw sąsiednich. Działanie żołnierza na współczesnym polu walki. Działanie na rzecz wsparcia pokoju.

1.2. Szkolenie strzeleckie

Budowa i użytkowanie broni strzeleckiej. Podstawowe wiadomości z teorii i zasad strzelania z broni strzeleckiej. Ćwiczenia przygotowawcze z broni strzeleckiej, rzucanie granatami i strzelania.

1.3. Regulaminy

Zasady ogólne. Zasady zależności żołnierzy. Codzienny tok służby. Zasady żołnierskiego zachowania się. Postępowanie służbowe. Służba wewnętrzna. Władze i służby garnizonu. Służba patrolowa. Służba wartownicza. Zasady sprawowania władzy dyscyplinarnej. Musztra indywidualna bez broni. Musztra indywidualna z bronią. Musztra zespołowa. Regulamin służby okrętowej. Metodyka szkolenia.

2. Szkolenie ogólne

2.1. Broń masowego rażenia i terroryzm współczesny

Charakterystyka współczesnej broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia. Toksyczne środki przemysłowe. Indywidualne i zbiorowe środki ochrony przed skażeniami. Rozpoznanie i monitorowanie skażeń. Urządzenia i sprzęt do likwidacji skażeń. Likwidacja skażeń. Charakterystyka terroryzmu międzynarodowego. Bioterroryzm. Walka z terroryzmem — akty prawne, organizacje, instytucje państwowe. Bezpieczeństwo transportu morskiego.

2.2. Podstawy konstrukcji i obrona przeciwwawaryjna okrętu

Konstrukcja kadłuba okrętu nawodnego. Konstrukcja jednostek pływających i tendencje rozwojowe. Organizacja i prowadzenie obrony przeciwwawaryjnej okrętu. Walka o żywotność okrętu.

2.3. Tradycje Polskiej Marynarki Wojennej i historia konfliktów morskich

Powstanie i rozwój Polskiej Marynarki Wojennej w II Rzeczypospolitej. Polska Marynarka Wojenna w II wojnie światowej. Wybrane konflikty i bitwy morskie. Międzynarodowe prawo wojenne.

2.4. Wybrane zagadnienia bezpieczeństwa i obronności państwa

Planowanie cywilne w strukturach Traktatu Północnoatlantyckiego — NATO — (Rady Planowania Żeglugi Oceanicznej i Transportu Lądowego). Kierowanie gospodarką morską we wszystkich stanach gotowości obronnej państwa.

3. Szkolenie specjalistyczne

3.1. Siły i środki MW

Charakterystyka sił MW. Organizacja sił MW i systemy ich bazowania. Klasyfikacja okrętów. Taktyczna charakterystyka okrętów. Taktyczna charakterystyka lotnictwa morskiego.

3.2. Zasady działalności bojowej sił MW

Ogólne zasady taktyki MW. Szyki i ugrupowania okrętów oraz ich elementy. Przejście morzem ZOB (KON). Elementy i uwarunkowania potencjału morskiego państwa. Współczesne teorie oraz zasady i praktyka

Załącznik Nr 2 (cd.)

użycia sił morskich. Charakter współczesnych sił morskich. Analiza zadań (misji) wykonywanych przez współczesne siły morskie. Siły morskie XXI wieku. Rola i miejsce MW w narodowym systemie obronnym państwa. Zasady taktyki sił morskich. OPL, OPBMAR, OPON, OPOP, OPM. Zunifikowana obrona ZOB (KON) podczas przejścia morzem. Ogólne zasady organizacji obrony strefy odpowiedzialności FOW. Skład i zadania sił morskich państw bałtyckich.

3.3. Geografia wojenno-morska

Charakterystyka fizyczno-geograficzna Morza Bałtyckiego, wybranych portów państw bałtyckich i Rzeczypospolitej Polskiej. Charakterystyka wojskowo-geograficzna Morza Północnego.

3.4. Nawigacja taktyczna

Podstawowe wiadomości o rodzajach i sposobach manewrowania oraz o ruchu względnym. Manewrowanie okrętów względem siebie. Rozwiązywanie zadań na manewrowanie okrętów względem siebie kursami prostymi. Manewrowanie okrętu na zmianę pozycji w stosunku do obiektu manewru. Zbliżenie i uchylenie od spotkania z obiektem manewru. Rozwiązywanie zadań na zbliżenie i uchylenie się od spotkania z obiektem manewru. Manewrowanie okrętów w szykach. Rozwiązywanie zadań na nakresie manewrowym na manewrowanie w szykach.

3.5. Uzbrojenie okrętów

Ogólne wiadomości o artylerii. Balistyka — jej podział i zadania. Przeznaczenie i podział materiałów wybuchowych. Ogólna budowa, podział, przeznaczenie, oznakowanie, przechowywanie i transport amunicji artyleryjskiej. Przeznaczenie, budowa i podstawowe dane taktyczno-techniczne wybranych armat morskich. Artyleryjskie zestawy obrony bezpośredniej. Automatyczne armaty okrętowe kierowane zdalnie. Charakterystyka przeciwlotniczych zestawów raketowych. Uzbrojenie raketowe okrętów. Sposoby kierowania rakietaми. Okrętowe zestawy obrony biernej. Wpływ warunków meteorologicznych i balistycznych na strzelanie artylerii okrętowej. Warunki bezpieczeństwa podczas strzelania artylerii okrętowej. Przyrządy kierowania strzelaniem artyleryjskim. Przygotowanie armaty do strzelania. Strzelanie do celów powietrznych i morskich z armat małego kalibru. Ogólne wiadomości o broni minowej. Miny morskie kontaktowe. Pola fizyczne okrętu. Miny niekontaktowe. Stawianie zagród minowych. Obrona przeciwminowa okrętu. Zwalczanie okrętów podwodnych (ZOP). Wybrane zagadnienia z taktyki ZOP sił MW. Torpedy — budowa i zasady użycia. Charakterystyka uzbrojenia: artyleryjskiego, raketowego, torpedowego, minowego, zwalczania min, zwalczania okrętów podwodnych i systemów kierowania ogniem.

3.6. Łączność MW

Fale radiowe — propagacja i zastosowanie w MW. Organizacja łączności MW. Systemy łączności i obserwacji MW. Organizacja działów okrętowych łączności i obserwacji technicznej. Organizacja łączności z okrętami MW. Organizacja łączności ratownictwa wojskowego na morzu. Współpraca informacyjna MW z żeglugą cywilną. Organizacja obserwacji technicznej na okręcie i w zespołach okrętów. Teoretyczne podstawy radiolokacji. Radiolokacyjne metody pomiaru współrzędnych celu. Budowa, zasada działania oraz parametry urządzeń radiolokacyjnych stosowanych w MW. Wymagania i możliwości zastosowania morskiej techniki radiolokacyjnej w MW. Użytkowanie urządzeń radiolokacyjnych. Okrętowe urządzenia rozpoznawcze. Charakterystyka współczesnych urządzeń radiolokacyjnych. Teoretyczne podstawy hydrolokacji. Metody namierzania stosowane w hydrolokacji. Systemy hydrolokacyjne. Parametry taktyczno-techniczne stacji hydrolokacyjnych. Ogólna budowa i zasada działania stacji hydrolokacyjnej. Charakterystyka środków hydrolokacyjnych będących na wyposażeniu MW. Zasady bojowego użycia środków hydroakustycznych. Współdziałanie systemów obserwacji technicznej podczas prowadzenia walki. Charakterystyka współczesnych urządzeń hydrolokacyjnych będących na wyposażeniu flot świata. Zasady sygnalizacji wzrokowej i dźwiękowej. Sygnalizacja semaforem. Sygnalizacja świetlna. Sygnalizacja flagami. Sygnalizacja o ruchu okrętów. Specjalne rodzaje sygnalizacji. Obserwacja wzrokowa.

3.7. Logistyczne zabezpieczenie działań Marynarki Wojennej

Ogólne zasady funkcjonowania systemu logistycznego Sił Zbrojnych. Zasady działania systemu logistycznego sił MW. Znaczenie, organizacja i zadania systemu logistycznego MW. Zadania i organizacja podsystemu zaopatrywania jednostek MW. Zadania i organizacja zabezpieczenia technicznego jednostek MW. Zadania i organizacja zabezpieczenia medycznego sił MW. Rola komendy portu wojennego jako oddziału gospodarczego w systemie logistycznym MW. Organizacja systemu bazowania sił MW.

3.8. Wojskowe przewozy morskie

Ładunki wojskowe i warunki ich przewozu. Rodzaje wojskowych przewozów morskich. Ogólne zasady planowania wojskowych przewozów morskich. Metodyka obliczeń stosowanych podczas planowania wojskowych przewozów morskich. Dokumenty transportowe i przewozowe. Organizacja maskowania wojskowych przewozów morskich. Rola transportu morskiego w czasie kryzysu i wojny oraz w pokojowych operacjach wojskowych NATO. Organizacja przeładunków. Przystosowanie jednostek pływających do wojskowych przewozów morskich. Wykorzystanie transportu morskiego we współczesnych konfliktach zbrojnych. Morskie Rejony Przeładunkowe. Organizacja transportu wojskowego na bazie statków handlowych. Zabezpieczenie wojskowych przewozów morskich. Regionalna Kontrola Żeglugi Morskiej (RNCS).

3.9. Sprzęt radiowy

Systemy i urządzenia nadawczo-odbiorcze UKF MW. Urządzenia łączności radioliniowej MW. Systemy i urządzenia odbiorcze DF, ŚF i KF MW. Systemy i urządzenia nadawcze ŚF i KF w MW. Dane taktyczno-techniczne, zasada pracy, przygotowanie i praktyczna obsługa wybranych środków łączności MW. Eksploatacja urządzeń łączności.

3.10. Okrętowe silniki spalinowe

Wiadomości ogólne o obrotowych silnikach spalinowych. Termodynamiczne podstawy działania silników spalinowych. Wskaźniki pracy i działania silnika. Charakterystyki silników. Konstrukcja i eksploatacja stałych elementów silnika. Konstrukcja i eksploatacja układu tłokowo-korbowego. Układ rozrządu. Układy automatycznej regulacji prędkości obrotowej. Doładowanie silników o zapłonie samoczynnym. Instalacja paliwowa silników o zapłonie samoczynnym. Instalacja smarowania silników. Instalacja chłodzenia silników. Instalacja rozruchowa. Wybrane problemy eksploatacji silników spalinowych.

3.11. Okrętowe turbozespoły spalinowe

Wiadomości wstępne o turbozespołach spalinowych (TZS). Termodynamika obiegów. Podstawy teoretyczne procesu sprężania i rozprężania — przepływ czynnika ściśliwego. Sprężarki wirnikowe. Zasada działania i konstrukcja komór spalania stosowanych w TZS. Turbiny spalinowe. Materiały stosowane w TZS. Rozruch silników turbinowych. Zasilanie OTZS. Instalacja paliwowo-regulacyjna. Instalacja olejowa. Chłodzenie OTZS, instalacje wlotu powietrza i wylotu spalin. Konstrukcja wybranych elementów turbozespołów spalinowych. Podstawy eksploatacji OTZS. Zapoznanie się z siłownią turbinową. Przegląd konstrukcji okrętowych turbozespołów spalinowych.

3.12. Elektrotechnika okrętowa

Elektromagnetyzm. Ogólna charakterystyka maszyn elektrycznych. Prądnicze synchroniczne prądu przemienicznego. Silniki asynchroniczne. Maszyny prądu stałego. Demagnetyzacja okrętów. Zabezpieczenia antykorozyjne kadłuba okrętu. Bezpieczeństwo przy obsłudze i eksploatacji maszyn, urządzeń i sieci elektrycznych. Elektrownie okrętów nawodnych. Siłownie okrętów podwodnych.

Załącznik Nr 2 (cd.)

3.13. Instalacje i urządzenia okrętowe

Klasyfikacja instalacji i oznakowanie rurociągów. Armatura rurociągów okrętowych. Instalacje siłowni okrętowych. Instalacje wentylacji i ogrzewania. Instalacje sanitarne. Pompy. Sprężarki. Filtry. Wirówki. Wymieniki ciepła. Urządzenia chłodnicze. Kotły. Odsalacze i odolejaczki. Hydrofony i zbiorniki ciśnieniowe. Technologia wykonywania rurociągów. Technologia remontu pomp, sprężarek, chłodnic, wirówek, odsalaczy oraz kotłów i zbiorników ciśnieniowych. Uzupelnianie ładunków płynnych w morzu. Automatyka instalacji okrętowych. Siłownia okrętu wojennego. Siłownie jednorodne i kombinowane. Siłownie okrętów nawodnych i podwodnych. Przepisy o eksploatacji ciśnieniowych urządzeń poddзорowych.

3.14. Obrona terytorialna

Założenia tworzenia systemu obrony terytorialnej. Wykorzystanie pododdziałów obrony terytorialnej w działaniach bojowych. Wykorzystanie jednostek obrony terytorialnej w działaniach nieregularnych. Działania psychologiczne w ramach działań nieregularnych. Podstawowe zasady prowadzenia działań ratowniczych. Zabezpieczenie działań jednostek OT. Zabezpieczenie i wsparcie wojsk operacyjnych własnych i sojusznicych. Zasady i sposoby prowadzenia działań przeciwdywersyjnych i przeciwterrorystycznych. Osłona techniczna gospodarki morskiej. Zabezpieczenie systemu transportu zapleczonego w warunkach zagrożeń.

3.15. Zarządzanie kryzysowe

Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych. Akty prawne oraz rola instytucji i urzędów w zarządzaniu kryzysowym. Identyfikacja zagrożeń. Rozwiązania organizacyjne zarządzania sytuacjami kryzysowymi w Polsce i innych krajach. Wybrane systemy reagowania kryzysowego. Stres w sytuacjach kryzysowych. Rola mediów w zarządzaniu kryzysem.